Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 19 ноември 2026 г.
(OR. en)

15402/26

EDUC 438
DIGIT 290
JEUN 242
SOC 715
EMPL 416
TELECOM 530

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Заключения на Съвета относно уменията и компетентностите за взаимодействие с изкуствения интелект (ИИ)

Приложено се изпращат на делегациите посочените по-горе заключения, одобрени от Съвета (Образование, младеж, култура и спорт) на заседанието му на 19 ноември 2026 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Заключения на Съвета относно уменията и компетентностите за взаимодействие с изкуствения интелект (ИИ)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРИПОМНЯ политическия контекст на европейското пространство за образование и пълното му изграждане, както и приетите в рамките на Съюза текстове относно цифровото образование, цифровите умения и компетентности и изкуствения интелект.

ОТЧИТА, че

1. бързото развитие и промените в областта на ИИ и технологиите с ИИ оказват въздействие върху ежедневието на гражданите и се превръщат в част от него;

2. ИИ и технологиите с ИИ имат потенциала да донесат много ползи и да трансформират начините за достъп до знания и представянето им, както и начина, по който учим и преподаваме на всички равнища и във всички видове образование и обучение;

3. е налице повишен натиск за справяне с бързо развиващите се способности в цифровата област и в областта на ИИ, като се гарантира, че всички граждани разполагат с уменията и компетентностите, необходими за разбиране, използване и критично и отговорно взаимодействие с ИИ и технологиите с ИИ, по съобразен с възрастта начин;

4. ИИ и технологиите с ИИ също поставят много предизвикателства пред образованието и обучението; от ключово значение сред тях са необходимостта да се гарантира, че резултатите от обучението остават значими, академичната почтеност се поддържа, основните човешки когнитивни процеси са защитени и се полагат усилия за укрепване на цифровия суверенитет;

5. други предизвикателства включват необходимостта да се гарантира, че когато се използва ИИ, той се използва етично, отговорно, прозрачно, устойчиво и по приобщаващ и ориентиран към човека начин, като се гарантира пълно зачитане на основните права и смекчаване на вредните пристрастия, както и да се подобри процесът на учене, като всички те изискват непрекъсната оценка;

6. ИИ и технологиите с ИИ променят много професии и кариери, а доведоха и до нови, нововъзникващи и развиващи се сектори, които изискват квалифицирана и специализирана работна сила;

7. в целия Съюз това предизвика размисъл относно учебните планове, учебните програми и методите на преподаване и оценяване, включително нови възможности за педагогически иновации и персонализиране на ученето.

СЧИТА, ЧЕ УМЕНИЯТА И КОМПЕТЕНТНОСТИТЕ ЗА ИИ

8. са разнообразни по своя характер и постоянно се появяват нови, развиват се и се определят;

9. се надграждат върху съществуващите цифрови умения, както и върху трансверсалните компетентности, критичното мислене, етичната осведоменост, отговорното вземане на решения, емпатията и други социално-емоционални умения, творчеството и устойчивостта;

10. съчетават цифрова компетентност, включително грамотност в областта на данните и медиите, алгоритмично разбиране и способност за критична оценка и тълкуване на въздействията, резултатите и ограниченията на ИИ и технологиите с ИИ;

11. включват нови умения, например насърчаване, критична оценка и проверка на генерираните от ИИ резултати, използване на ИИ за създаване и решаване на проблеми, създаване, проектиране и оформяне на ИИ, способност за разпознаване кога да не се използва ИИ и разбиране на въздействието на ИИ и технологиите с ИИ върху обществото и околната среда;

12. трябва да бъдат развивани по съобразен с възрастта начин на всички етапи от живота и да са подходящи за всички равнища и видове образование и обучение;

13. са важни за гражданите, за да имат достъп, да участват и да се адаптират към променящия се пазар на труда, който отговаря на използването на ИИ и технологиите с ИИ;

14. изискват непрекъснато обмисляне, сътрудничество, съвместна работа и диалог между създателите на политики, учещите, преподавателите, доставчиците на образование и обучение, научноизследователските институции, социалните и икономическите партньори и всички имащи отношение заинтересовани страни, за да се улесни основаната на факти оценка, обменът на добри практики и насърчаването на споделена отговорност.

ИЗТЪКВА значението на Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета („Акт за изкуствения интелект“), с който се създава рамка за безопасното, етично и надеждно използване на ИИ, включително в образованието и обучението.

НАСОЧВА ВНИМАНИЕТО към цифровия суверенитет и стратегическата автономност като елементи от съществено значение за Европа, като отбелязва, че е от решаващо значение да се намалят зависимостите, свързани с инструментите и технологиите с ИИ, разработени извън Европа, включително в областта на образованието и обучението.

ПРИВЕТСТВА

15. DigComp 3.0 (2025), петата версия на Европейската рамка за цифрова компетентност, която отразява последиците за уменията във връзка с най-новите и нововъзникващите тенденции в областта на цифровите технологии, включително ИИ;

16. Овластяването на учащите се за ерата на ИИ: Рамката за грамотност в областта на ИИ за началното и средното образование (2026 г., ОИСР/Европейски съюз), която предоставя рамка за развитието на свързани с ИИ умения и компетентности в началното и средното образование и насърчава споделено разбиране за знанията, уменията и нагласите, от които се нуждаят учащите, за да си взаимодействат с ИИ и да създават, управляват и оформят ИИ в образованието, работата и обществото.

ПРИЕМА, че

17. съществува постоянна необходимост всички равнища и видове образование и обучение да отразяват и реагират по подходящ и отговорен начин на разработването и използването на ИИ и технологиите с ИИ;

18. е необходим съгласуван и основан на факти подход, за да се подпомогне развитието на уменията и компетентностите, необходими на гражданите в контекста на ИИ и технологиите с ИИ;

19. преподаването и ученето на всички равнища и във всички видове образование и обучение следва да продължат да бъдат ориентирани към човека и трябва да се обърне внимание на потенциалните отрицателни въздействия на ИИ и технологиите с ИИ, например прекомерната зависимост от инструменти с ИИ, невярната информация, дезинформацията и злонамереното използване на съдържание, кибертормоза, алгоритмичните пристрастия, дискриминацията, загубата на обучение, когнитивното разтоварване, опасенията относно защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, заплахата за академичната почтеност, както и социалното и екологичното въздействие;

20. следва да се обърне внимание на отговорното, безопасно и прозрачно използване на данните — в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните, и е необходимо гражданите да разбират последиците от споделянето на данни с ИИ и с технологиите с ИИ;

21. осигуряването на достатъчно ниво на грамотност, математика и природни науки за всички е основата за всяко по-нататъшно учене; тази основа дава възможност на учещите да развиват както по-широки, така и по-специализирани компетентности, включително за ИИ;

22. образованието и грижите в ранна детска възраст са важни за подпомагане на ранното развитие на критично мислене и други основополагащи умения, които са от съществено значение, за да могат децата и младите хора да се ангажират безопасно и ефективно с цифровите технологии и ИИ с напредването на възрастта;

23. училищното образование играе важна роля за развитието на умения и компетентности, свързани с ИИ и технологиите с ИИ, за да се подкрепят учещите по съобразен с възрастта начин да ангажират, създават, управляват и оформят ИИ по отговорен, безопасен и етичен начин, като същевременно се насърчава тяхната цифрова компетентност;

24. родителите, лицата, полагащи грижи, и семействата играят много важна роля в подпомагането на децата и младите хора да развият на ранен етап уменията и компетентностите за ИИ и да разберат възможностите и рисковете, свързани с цифровизацията;

25. като се има предвид въздействието, което ИИ и технологиите с ИИ оказват върху много дисциплини, учебните програми във висшето образование, професионалното образование и обучение (ПОО) и ученето за възрастни могат да помогнат на всички учещи да развият уменията и компетентностите за ефективно и отговорно използване на ИИ и технологиите с ИИ;

26. висшето образование и ПОО играят важна роля за развитието на задълбочени цифрови умения, необходими за нови, нововъзникващи и развиващи се професии и кариери в сектори, които използват технологии с ИИ и са от съществено значение за иновациите и конкурентоспособността;

27. висшите училища играят водеща роля за напредъка на научните изследвания, които допринасят за по-нататъшното развитие на безопасни и надеждни ИИ и технологии с ИИ, подкрепят иновациите, за да се използват конкурентните ползи, които ИИ може да предложи, и оценяват общественото, екологичното и икономическото въздействие на ИИ и технологиите с ИИ;

28. практиките за оценяване на всички равнища и видове образование и обучение изискват размисъл в контекст, в който ИИ е широко достъпен, за да се гарантира, че резултатите от ученето и академичната почтеност са защитени;

29. ученето през целия живот, включително ученето за възрастни, е от съществено значение, за да се даде възможност на всички граждани да продължат да учат за ИИ и технологиите с ИИ и да надграждат върху своите умения и компетентности в отговор на технологичните промени, включително чрез повишаване на квалификацията и преквалификация, както и чрез гъвкави, адаптивни и кратки курсове, например микроквалификации;

30. за гражданите от всички възрасти придобитият в рамките на неформалното и информалното учене опит може да допринесе за развитието на умения и компетентности, свързани с ИИ и технологиите с ИИ.

ИЗТЪКВА, че

31. са необходими целенасочени мерки за укрепване на уменията и компетентностите за ИИ и технологиите с ИИ за всички граждани на всички етапи от живота, и по-специално за тези с ниски равнища на цифрови умения;

32. са необходими приобщаващи подходи, за да се даде възможност на гражданите, независимо от техния пол, възраст, различни потребности, географско местоположение или социално-икономически произход, да се възползват от възможностите за учене, свързани с ИИ, включително чрез преодоляване на пречките, свързани с достъпността, мобилността, участието и езика, и чрез намаляване на риска от задълбочаване на цифровото разделение или други съществуващи неравенства;

33. е постоянно необходимо да се насърчават благосъстоянието и цифровия баланс, така че на гражданите да се даде възможност да развиват здравословни и отговорни отношения с ИИ и технологиите с ИИ;

34. професионалното ориентиране през целия живот трябва да се развива в контекста на ИИ и технологиите с ИИ, като същевременно остава ориентирано към човека, за да се помогне на гражданите да правят информиран избор по отношение на възможностите за учене, реализирането на личния потенциал и възможностите за професионално развитие;

35. като част от първоначалното образование и обучение и непрекъснатото професионално развитие учителите, обучителите, преподавателите и ръководителите трябва да бъдат подкрепяни, за да се адаптират към технологичните промени, независимо от тяхното равнище на цифрова готовност, да развиват достатъчни равнища на грамотност в областта на ИИ, включително разбиране на възможностите, рисковете и потенциалните вреди, свързани с ИИ и технологиите с ИИ, да използват ИИ за подобряване на педагогическите си подходи и да подкрепят придобиването на умения и компетентности за ИИ и технологиите с ИИ;

36. доставчиците на образование и обучение се нуждаят от подкрепа за разработването и прилагането на политики относно използването на ИИ и технологиите с ИИ, включително по въпроси като академичната почтеност, плагиатството, авторското право, прозрачността, разкриването на използването на ИИ, управлението, човешкия надзор, сигурността, неприкосновеността на личния живот и етичните въпроси;

37. предвид бързия темп на промените в областта на ИИ и технологиите с ИИ е от съществено значение да се идентифицират и предвиждат, както и да се отговаря на променящите се нужди от умения, включително задълбочени цифрови умения, в контекста на цялостната конкурентоспособност на Съюза.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

38. да възприемат съгласуван, приобщаващ и обусловен от факти подход в подкрепа на развитието на уменията и компетентностите, необходими на гражданите във връзка с ИИ и технологиите с ИИ, чрез непрекъснат размисъл, обмен на добри практики, сътрудничество, съвместна работа и диалог между създателите на политики и всички съответни заинтересовани страни;

39. да използват съответните съществуващи инструменти на ЕС, например DigComp 3.0, рамката за грамотност в областта на ИИ за началното и средното образование и актуализираните насоки за преподавателите относно етичното използване на изкуствен интелект и данни при преподаване и учене, при разработването и актуализирането на национални и/или регионални учебни планове, рамки и програми за учене и оценяване, които включват уменията и компетентностите, необходими за ИИ;

40. да подпомагат учителите, обучителите, преподавателите и ръководителите да развият достатъчни равнища на грамотност в областта на ИИ и да повишат знанията си за придобиването на умения и компетентности за ИИ и технологиите с ИИ като част от първоначалното образование и обучение и непрекъснатото професионално развитие; да ги насърчават да се възползват от възможностите, предлагани от ИИ, и да вземат информирани решения относно използването на ИИ, когато той подобрява педагогиката и отчита нуждите и етапа на развитие на учещите;

41. да предоставят подкрепа и насоки на училищата и доставчиците на образование и обучение относно развитието на умения и компетентности, свързани с ИИ и технологиите с ИИ, по съобразен с възрастта начин; също и относно разработването и прилагането на политики, чрез цялостни институционални подходи, относно използването на ИИ и технологии с ИИ, които защитават човешкия фактор, приобщаването, равнопоставеността и благополучието;

42. да насърчават доставчиците на ПОО и висше образование да актуализират съществуващите и да разработват нови учебни програми за задълбочените знания, умения и компетентности за ИИ и технологиите с ИИ, които са необходими за новите и развиващите се професии и кариери;

43. да насърчават подхода за учене през целия живот, така че да се даде възможност на гражданите от всички възрасти да развиват умения и компетентности за ИИ и технологиите с ИИ, включително чрез повишаване на квалификацията и преквалификация, както и чрез гъвкави, адаптивни и кратки курсове, например микроквалификации;

44. да обмислят включването на ИИ и технологии с ИИ, включително грамотност в областта на ИИ и задълбочени цифрови умения, в националното и регионалното планиране на уменията;

45. да оценяват въздействието на ИИ и технологиите с ИИ върху образованието и обучението на всички равнища, включително въздействието върху съществуващите неравенства, например във връзка с пол, увреждане, социално-икономически произход и географско местоположение, като използват, когато е възможно, съществуващите данни и инструменти за оценка;

46. да използват пълноценно съществуващите фондове на ЕС, инструменти и програми за сътрудничество, рамки и насоки в подкрепа на развитието и реформите, свързани с уменията и компетентностите за ИИ и технологиите с ИИ, и да работят съвместно за разработването на решения, включително такива, които използват европейски варианти с отворен код.

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, в рамките на своята компетентност и в съответствие с принципа на субсидиарност

47. да улеснява сътрудничеството, споделянето на добри практики, обмена на политики и изграждането на капацитет между съответните заинтересовани страни относно ориентирани към човека подходи към ИИ, включително умения и компетентности за ИИ и технологии с ИИ, и да работи с държавите членки по планираните от нея дейности в областта на уменията и компетентностите за ИИ и технологиите с ИИ;

48. да укрепва доказателствената база, като се обръща специално внимание на резултатите от ученето, относно въздействието на ИИ и технологиите с ИИ върху всички равнища и видове образование и обучение, включително чрез работа с други международни организации като ОИСР, ЮНЕСКО и Съвета на Европа;

49. да насърчава инструменти като DigComp 3.0, рамката за грамотност в областта на ИИ за началното и средното образование и актуализираните насоки за преподавателите относно етичното използване на изкуствен интелект и данни при преподаване и учене като ресурси в подкрепа на изготвянето на политики за държавите членки, както и сред учителите, обучителите, преподавателите, ръководителите и доставчиците на образование и обучение;

50. да предприема стъпки за по-нататъшната работа във връзка с рамката за грамотност в областта на ИИ за началното и средното образование с цел разработване на рамки за грамотност в областта на ИИ за гражданите на други етапи от живота;

51. да продължи да работи и да разпространява ресурси в подкрепа на етичното, отговорно, приобщаващо, безопасно и прозрачно използване на инструменти с ИИ в образованието и обучението, които да са в крак с темповете на промяна и подкрепят гражданите на всички етапи от живота им;

52. да продължи да развива и предлага подходящи възможности за професионално обучение за учители, обучители, преподаватели и ръководители, например чрез мрежи за партньорско обучение и общности от практикуващи специалисти, включително Европейския център за цифрово образование, Европейската платформа за училищно образование и Електронната платформа за учене на възрастни в Европа (EPALE);

53. да изготвя и изпълнява инициативи в сътрудничество с държавите членки за повишаване на готовността на Европа за бъдещето, за да им се помогне да се адаптират към ИИ и технологиите с ИИ, и да обмисля разработването на инициативи на политиката за изпитване, оценка и разширяване на иновативните подходи за ефективно, безопасно и отговорно интегриране на ИИ в образованието и обучението, включително чрез европейски варианти с отворен код.